

است و تعداد قابل توجهی از جرائم را قابل گذشت نموده و مجازات تعداد قابل توجهی از جرائم قابل گذشت را نصف کرده است. یعنی همین ۴، ۵ مورد، همه پرونده‌های دادگاه و دادسراها را به هم ریخته است. متأسفانه این قانون در فضایی تصویب شده که قبل آن بحث گسترده‌ای صورت نگرفته است و به تبع این موضوع بعد از تصویب این قانون حجم سؤالاتی که به اداره حقوقی قوه قضائیه رسیده، بسیار زیاد بوده است. یعنی اداره حقوقی قوه قضائیه حدود ۴۰ تا ۵۰ نظریه مشورتی مختص این قانون ارائه کرده است. خیلی از این نظرات مشورتی مفید و خوب بوده و بعضی از موارد هم قابل نقد است؛ اما اصل این تعداد نظر مشورتی در مدت کم نشان می‌دهد که چقدر می‌تواند یک قانون چالش به وجود بیاورد و با تغییراتی که ایجاد شده، تعداد قابل توجهی از قواعد را به هم ریخته است. هنوز هم اداره حقوقی قوه قضائیه هر دو، سه روز یک‌بار چند نظریه مشورتی راجع به این قانون منتشر می‌کند. جالب است در قانونی که هنوز دو ماه از تصویب آن نگذشته، به قدری اختلافات زیاد است که رأی وحدت رویه روی آن صادر شده است. این‌ها خلأها و کمبودهایی است که متأسفانه جامعه حقوقی ما با آن‌ها مواجه است. به طور مثال ما بعد از تصویب قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ و قانون آیین دادرسی کیفری نیز همین مشکل را داشتیم؛ یعنی بعد از تصویب این قوانین به صورت ناگهانی جامعه حقوقی کشور دچار خلأ در قوانین می‌شود. تمام کتاب‌ها، نوشته‌ها، مقالاتی که ناظر به قانون قدیم بودند، به کنار می‌روند. بعد در دادگاه نیز می‌بینیم قاضی دادگاه باید بر اساس این قانون جدید که ۱۵ روز از آن گذشته و لازم‌الاجرا شده است، حکم صادر کند و اختلاف نظرها در فهم اولیه مواد بسیار مشکل‌ساز می‌شود. به خصوص اینکه گاهی کارگاه و دوره آموزشی نیز برگزار نمی‌شود و تا قوانین جدید در بین قضات جا بیفتند، زمان می‌برد.

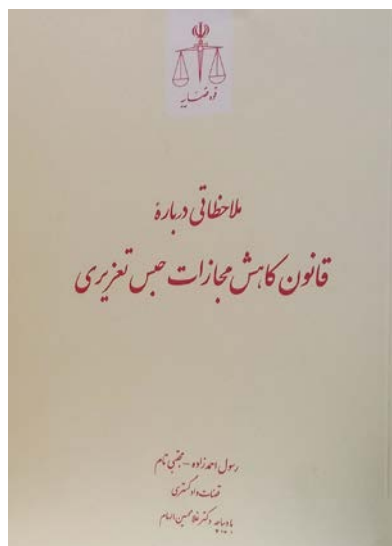
بخشی از این نقدها و خلأها به خود قضات برمی‌گردد؛ چون وظیفه من به عنوان قاضی این است که به قوانین آگاه باشم و مطالعه کنم، اما بخشی از این معضلات هم به سیستم قضایی و قانون‌گذاری ما برمی‌گردد. مثلاً مجلس برای برخی قوانین مهم روز لازم‌الاجرا شدن قوانین را بیشتر از

۱۵ روز تعیین کند که قوه قضائیه فرصت داشته باشد قضات را آموزش دهد. کاملاً مشخص است که معاونت آموزشی قوه قضائیه ظرف مدت ۱۵ روز توانایی آموزش ۱۴ تا ۱۵ هزار قاضی را ندارد. البته در رابطه با این قانون قوه قضائیه در جاهای مختلف دیده‌ام که کلاس‌های آموزش برگزار کرده است، اما موضوع خیلی پیچیده‌تر است و در مدت زمان کم حل نخواهد شد. به طور مثال همین ۱۵ ماده بحث‌های پیچیده‌ای داشته که تبدیل به یک کتاب ۲۰۰ صفحه‌ای شده است. ممکن است خیلی بحث‌های پیچیده‌تری نیز داشته باشد؛ زیرا از نظر خودم و همکارانم این کتاب ناقص است و اگر پخته‌تر و عمیق‌تر شود، قاعدتاً اشکالات بیشتری نیز مطرح خواهد شد.

پژوهشکده تحقیقات راهبردی: برنامه‌ای برای ویرایش کتاب در چاپ‌های بعدی آن دارید؟

بله برنامه ویرایش داریم. بیش از نصف کتاب در یک ماهی که از چاپ آن می‌گذرد، فروخته شده است؛ ما برای چاپ بعدی نزدیک به ۱۰ نکته جدید به آن اضافه و برخی نکات آن را نیز اصلاح کرده‌ایم. در واقع الان دوباره خودمان در کار به نکات جدیدی برخورد کرده‌ایم یا دوستان به ما متذکر شده‌اند که برای چاپ دوم اضافه خواهیم کرد.

پژوهشکده تحقیقات راهبردی: در مسیر چاپ کتاب آیا کمبودها و چالش‌هایی وجود داشت؟

نه؛ چالش خاصی در مسیر چاپ کتاب وجود نداشت. کتاب را انتشارات دیگری هم می‌گفتند بیاید سریعتر چاپ کنیم، اما هدف ما این بود که انتشارات خود قوه قضائیه آن را چاپ کند. هم مرجعیت علمی دارد و هم اینکه بین دستگاه قضایی قضات و وکلای انتشارات قوه قضائیه بهتر دیده می‌شد. البته انتشارات قوه قضائیه هم خیلی حمایت کرد. من از ریز برخی از کارها اطلاع دارم. در حالت عادی شاید شش ماه طول بکشد تا کتابی چاپ شود. اما انصافاً خارج از نوبت خیلی فوق‌العاده سریع کارهای این کتاب را انجام دادند و در کمتر از دو ماه چاپ شد.

با توجه به اینکه این کتاب نخستین تألیف شما است، درباره مهم‌ترین تجربه‌های پژوهشی خود در حین تألیف آن صحبت کنید.

یکی از تجربه‌های کسب‌شده حین تألیف کتاب این بود که دریافت نظرات سایر همکاران و صاحب‌نظران بسیار کمک‌کننده است. از همکاران و دوستان و افراد حقوقی مختلف بازخوردهای بسیار خوبی دریافت کردیم که در تألیف و تکمیل کتاب بسیار کمک کرد. من چند بار استوری کردم موضع را به دوستان در واتساپ و سایر پیام‌رسان‌ها پیام می‌دادم که در حال انجام چنین کاری هستیم، اگر نکاتی دارید بفرمایید. بیش از بیست سی نکته خوب و قابل توجه از سمت این دوستان و آشنایان، دانشجویان و کارآموزان ارسال شد. در مرحله بعد قبل از چاپ کتاب ما آن را برای چند تن از دوستانمان فرستادیم، نسخه پی‌دی‌اف شد و روی آن نظر دادند و از نظرات آن‌ها استفاده کردیم، واقعاً نکات ارزنده‌ای یاد گرفتیم. یکی از تجربه‌های مهم ما در این پژوهش همین بود که هرچند خود فرد این کار را انجام می‌دهد اما تعامل در حین انجام پژوهش می‌تواند در پخته شدن و دقیق شدن کار کمک کند.

پژوهشکده تحقیقات راهبردی: از لحاظ روش و محتوا چه نوآوری‌هایی در این کتاب وجود داشته است؟

در مقدمه چند مورد از نوآوری‌های کتاب خود را آورده‌ایم. ما در این کتاب سعی کرده‌ایم هم به اشکالات نظری بپردازیم و هم به چالش‌های